

ВЪ ЛѢТО 574, възста нѣкто Отманъ отъ възсточныа страны, отъ горы нарицаемыа Ефдры, отъ рода изманискаго, нахаждааше на Кармѣни виж са съ ними и съражаж са по възѣ врѣмена и поделѣваа на ныхъ и на Харсани, такожде и по малѣ по малѣ прїиде и на Таидиновѣ землѣ, Дїаделфїѣ и Малаина, и страны тыа плѣноуѣ и прѣемла оумрѣтъ же Отманъ. Прѣбысть .л. лѣтъ.

Сынъ же его Орканъ наслѣдникъ бысть, и тѣ болше начинааше дѣло воинствоуѣ и поделѣваа, доидеже прїиде кѣ грѣзѣстимъ странамъ, идеже есть градъ Брѣса, и обещѣ съ войсками своими градъ пожегъ въ околныхъ странахъ его и прѣать его съ сыномъ своимъ Аморотомъ великимъ, и тако възсѣлаше са съ столамъ тѣ, и не по многѣхъ днѣхъ оумрѣтъ и Орканъ въ лѣто 571.

И прѣбысть Аморать юнъ сын и дыша и оплѣчаа са велми на Блѣгаре и прошааше бродъ отъ Грѣкъ и понеже възбланѣмъ бѣша отъ множества корабей и катрѣзгы, питааше же а и хранѣше Катакѣзинъ велми добрѣ блѣсти бродъ на Калиполѣ. Аморать же такоже рѣхомъ поиждааше са прѣити море, и такоже видѣ Катакѣзинъ тако не можетъ хранити катрѣжани, хлѣба недостаѣщѣ и масъ свинъ такожде, обаѣе и вистїарѣ испражнѣмъ по възѣ днѣи, доукатамъ и сребрѣ не достаѣщемъ, оумысливъ сице и посла блѣгарскомѣ царю Алѣксандрѣ въ Трѣновъ, тако да поможетъ емѣ хранити катрѣжанѣ, да сѣблюдажтъ бродъ. Блѣгаре же слышавыше се насмѣаша са и оукориша Грѣкы, не тѣкмо досадиша, нѣ за женѣ и матерѣ оѣовааше и послашѣ тѣце. Видѣвъ же Катакоузинъ оскрѣви са сѣло, таже посилаеть кѣ срѣвѣтїимъ господамъ, Оурошѣ и Оуглешѣ дѣстопѣ и кралѣ Влѣкашинѣ, да помогжтъ катрѣжаномъ. И ты слышавыше се насмѣавыше са и ѣкоришѣ Грѣкы, не тѣѣа [досадиша], нѣ и женѣ и матерѣ оѣовааше и отслаша тѣце. Слышавъ же се Катакѣзинъ оскрѣвѣ сѣло не доѣмѣаше са что сѣтворити. Тогда посла Катакѣзинъ кѣ царемъ блѣгарстимъ и господамъ срѣвѣскимъ и рече имъ: не хотѣстѣ помощи намъ, обаѣе на послѣжде каати са хоцѣта. Они же не възмѣниша сїа ничтоже, нѣ рѣше тако егда прїиджтъ на насъ Тѣрци, мы хоцѣмъ бранити са отъ нихъ. Тогда сѣвѣща Катакѣзинъ съ Аморотомъ и клатвы поставлѣше и книги даша дрѣгъ дрѣгѣ, иже стожтъ даже и до днѣсь, тако да не поврѣдять Тѣрци что Грѣкомъ ни Романїи ни Македонїи въ вѣкъ, и обѣщааша са Тѣрци симъ тако быти, и отави Катакѣзинъ Тѣркомъ бродъ на Калиполѣ.

И прѣиде Аморать, сынъ Оркановъ, съ Тѣркіа въ лѣто 574. и поидоша на Срѣдци и сѣбраше са вой блѣгарсти съ ними же и сынъ Алѣксандровъ Асѣнъ и сѣразиша вой и оубиша Асѣнѣ и отъ Блѣгарѣ множество погыбе, и пакы сѣвѣкѣпиша са Блѣгарѣ съ Миханломъ, съ сыномъ Алѣксандровѣмъ, и того оубышѣ и плѣнившѣ множество народа поведошѣ на Калиполѣ.

Оумершоу же КантакѸзинѸ царствовавѸ лѣтъ .кѣ. и възрастьшѸ КалоанѸ въз мѣжь сѣврѣшенѸ възыде на царство отьца своего въз лѣто .swme. И имѣше КалоанѸ два сына, Андроника и МанѸила царѣ, и сѣвѣща АндроникѸ сѣ сыномѸ АморотовѣмѸ, ЦалапїемѸ великимѸ, тако да оубїетѸ отьца своего Амората, АндроникѸ же да ѸбїетѸ отьца своего Калоана царѣ. Се же слышавше оба въз кѸпѣ, КалоанѸ царѸ и АморатѸ, и емѸ АморатѸ Цалапїа и изврѣтѣ емѸ очи, такожде КалоанѸ царѸ емѸ Андроника сына своего и изврѣтѣ [емѸ] очи; и царствоваста оба възкѸпѣ, АморатѸ и КалоанѸ царѸ, въз сѣмирени и въз любви велицѣ.

И въздвижи са пакы АморатѸ поити или на Влѣгаре или на Оуглеша. Сїа слышавѸ ОуглешѸ [глоса – Сѣи ОуглешѸ оубитѸ Оуроша царѣ срѣбскаго] и краљ ВлѣкашинѸ и сѣбра са множество воискѸ срѣбскыѸхѸ и отѸ ДалматїѸ и ТрѣвесѸ сѣнидоша даже до Сѣбра града ОуглешѸ оубо и братѸ его краљ ВлѣкашинѸ. Тогда прїиде и ТѸркѸ множество сѣ АморотомѸ и сѣразишѸ бои великѸ и бытѸ крѣвопролитїе множество на Марицѣ рѣцѣ, и ТѸрци велми възклицаѣше, и тако бѣхѸ бѣжѣше Срѣбле, оубишѸ Оуглеша на Марицѣ рѣцѣ и краља Влѣкашина, и погыбошѸ оба кѸпно въз лѣто .swod. мѣсца септемврїа .кѣ., и ТѸрци въземше плѣнѸ великѸ приведоше на Калиполѣ.

Прѣжде же оубо разбоа оумрѣтѸ АлеѣавдрѸ царѸ трѣновскы въз лѣто .swō., мѣсца феврѣарїа .ѣі., и възыде на царство ШишманѸ царѸ, сынѸ АлеѣандровѸ. И полса АморатѸ кѣ немѸ дати сестрѸ своѸ за нь, и онѸ, и не хотѣ, дастѸ сестрѸ своѸ, кєра ОамарѸ царицѸ.

ЦарствѣѣцюѸ тогда КалоїоанѸ въз Цариградѣ, ПалеологѸ, таже ТѸрци прѣстѣплѣше клатвы, иже сѣвѣщашѸ сѣ Грѣкы, и особишѸ себе градѸ Калиполѣ и окрѣстнаа его села и възаша воювати такоже имѸ годѣ бѣше, и бродѸ сѣ катрѣгами своими блѸстєла постави, и ГрѣкѸ изгнашѸ по домохѸ своихѸ.

КалоїоанѸ царѸ оумрѣтѸ въз лѣто .swп. царствовавѸ .лѣ. лѣтъ, и възыде сынѸ его МанѸиль ПалеологѸ на царство.

Тогда оубо много множество сѣбра са ТѸркїа и възыдошѸ и наѸашѸ и плѣновати земля и градовы, прѣаше же и АмореѸ до ВавлѸлона, и пакы отѸ тѣдѸ възвращѣше са възашѸ ДраѸ даже до ДалматїѸ и възса арбанасїискѣа земля, христїанстимѸ силамѸ немоцїномѸ щѣемѸ и не имѣемѸ кого сѣпротивлѣѣѣаго имѸ.

По лѣтѣ же нѣкоемѸ оубо идошѸ на срѣбскѣа земля и тамо бранѸ сѣвѣкѣплѣше имѸ оубїєно бытѸ много множество, воинство безѣислѣвое, и крѣвопролитїе тако исплѣзнити са писанѸ боже, прїидошѸ азыци въз достоанїе твое и оскврѣнишѸ цѣрковѸ сватаѸ твоѸ, положи[шѸ] Ієроусалима тако овоцїное хранилище, положишѸ трѣпїа рабѸ твоихѸ брашна птицамѸ небеснымѸ, плѣти прѣподобныхѸ твоихѸ сѣврѣ[шѸ] земнымѸ. Тогда оубо нѣкто отѸ воинѸ

храбръ сѣло, Милошь нарицаемъ, тѣ оубо, такоже нѣкогда сваты Димитріе на Скълоана царѣ нашедъ копіемъ пронасивъ древле, егда на Солънь прїиде, тако и тѣ нечѣстиваго Амората древле пронаси и възѣ възнаторънѣа его копіемъ изврѣже възсескврѣнѣа его доушѣ.

Оубышѣ Тѣрци Лазара кнаса срѣвскаго въ лѣто .сѡѣз., мѣсаца іюніа.

И възста Баазить на царство отьца своего Амората, сѣтвори же и срѣвскѣа земля подъ собоѣ, и дань даати и вои отлѣхѣати ходити сѣ нимъ, постави же и Стефана деспота обладати на отьчѣскыи столѣ Срѣвлемъ.

И не по мнозѣхъ днѣхъ пакы възднѣе са много множество на Тѣркіа, поидошѣ на Влахъ при Мирѣтѣ воеводѣ и сѣразишѣ бои великъ, такоже оубо Тѣркомъ мнозѣмъ избраннымъ пасти са оть сильныхъ и оть христїанстїихъ господахъ, въ нихъ же бѣше Константїнь Драгашевичъ и Марко Кралевичъ, и толико сѣломено бысть копїи бесчидлѣнно мнооство, ибо въздѣхѣ не моци зрѣти са оть множества стрѣль, рѣцѣ же тои крѣвавѣ потѣци оть множества трѣпи чловѣчѣскыхъ, такоже и самомѣ Баазитоу ѣстрашити са и побѣци; обаѣе нѣкоего оть властель постави владати землеѣ, Мирѣтѣ же побѣгнѣ на вѣгрѣскѣа странѣ. Баазить же и тѣ бѣгѣ са жѣть хотѣ прѣвити Дѣнавѣ, постави же и блѣстела по въземѣ бродѣ на Дѣнавѣ рѣцѣ; емъ оубо блѣгарскаго царѣ Шїшмана [глоса – Шишманъ царь блѣгарскы оубить Дана воеводѣ, брата Мирѣтѣ воеводѣ, въ лѣто .сѣѣ., мѣсаца септемврїа .кѣ.] и оубить его въ лѣто .сѣг., мѣсаца іѣніа .гѣ. Таже прѣемъ блѣгарскѣа земля и постави въ неи обладателя своѣ по възсеи земли блѣгарстѣи.

И не по мнозѣхъ въздвѣе са вѣгрѣцы краль Жигмѣнтъ въ лѣто .сѣѣ. сѣбравѣ възса силѣ западнѣа, рыги глагола кнаса же и властеле панови и гардинарѣ сильныхъ же и франсѣсти, и въ кратцѣ рѣци, много множество господѣ, ови по сѣхѣ, овы же по Дѣновѣ сѣ множествомъ кораблей и ладїами., тако ни водамъ моцно видѣти са оть множества кораблей. Краль же явѣ, такоже рѣхомъ, емлѣша са по сѣши приити свѣтла себе показѣ златомъ и бидеромъ множествомъ, орѣжемъ и оковы желѣзными, прѣдиди сѣнисхождааше кѣ долиѣи земли по Дѣнавѣ, и егда прїиде на блѣгарскѣа земля противѣ Никополѣ града, прїидошѣ же и .л. катрѣгы оть венетїи и оть Цариграда и сташе подѣ Никополемъ градѣ и бѣхѣ чѣжѣе прѣвати Никополь. Нечѣстивы гѣ Баазить сѣбравѣ и тѣ множествомъ своихъ Измаиль и вое велико обрѣтоша са оть възсточныа страны, и оубо грѣдыи бѣше сѣ тѣцѣанїемъ сѣзнити са въ скорѣ сѣ силами западными, и тако оубо приближишѣ са Тѣрци не пождавшѣ ничѣтоже нѣ бранѣ сѣтворишѣ, и бысть сѣраженїе велїе и крѣвопролитїе и паденїе множество властель и воемъ, тако потѣмнѣти въздѣхѣ небесномѣ оть множества стрѣль и копїи, подобро плѣвамъ оть вѣтрѣ възвишаемомъ, и бысть тѣжѣнь земли и поѣчати тако шѣмѣ великѣ оть множества копїи и цитевїи и конемъ и людемъ паденїе. и тако видѣвъ себе краль не добра сѣло, абїе възходитъ въ единой оть катрѣгъ [и] отхѣдитъ сѣ прочїиши катрѣгами

іако посрамлень. Баазить же по одолѣніи възсходитъ сѣ Измаилити гнавъ даже до Дѣнава, и бысть пакы дрѹгое гѹбителство въ водахъ и потопленіе людемъ въ рѣцѣ дѣнавствѣ, іакоже рещи древле іакоже фараонѹ ономѹ въ чрѣмнѣмъ мори гона Ізраилѣ. И краль оубо елицѣмъ мѣчѹгаеніемъ и сѣ похваложпріеде, вѣщешимъ срамомъ и бесчѣстіемъ отиде, погѹблѣ множество, оставлѣ же кости множество, іако не моци прохходити чловѣкомъ отъ костей.

Обаче Баазить не пождавъ ни мало, нѣ отъ тѣдѣ двигъ са възыде кѣ западѣ поемла царствѣа и земля, и емъ Срацимира царѣ въ лѣто .сцс. подѣ собож сѣтвори, и възшѣдъ на вѣгрѣцкѣа земля пожагаж и попалѣж іако пламень пожагажи горы, тако и тѣ плѣнѣж до самого града Бѹдѣ, и отъ тѣдѣ възвращѣ са сѣ побѣдож многож, іакоже древе нѣкогда Навѹходоносоръ на Ізраилѣ въ Вавлѹнѣ поганажѣе прѣдѣ собож множество босии свѣздаани рѣкама, опетъ іако исплѣнити са писаніѹ обратихъ са на страсть, егда ѹнѣзе ми тѣрнь.

Баазитѹ же възвращѣшѹ са сѣ побѣдож многож и dospавшѹ Македоніа проходащѹ бысть въ Андрианополь и въ Неаполи, отъ тѣдѣ сѣвѣща ити на Константіновъ градъ. Оставлѣ оубо Калиполе о деснѣа себе тамо поиде, и прохода грѣцкѣа земля и Грѣкомъ исходащѣмъ покланѣхъ са тѣщаніемъ, онъ же не вѣрждаж никогоже тѣкмо тѣщааша са кѣ сватомѹ градѹ dospѣти. dospѣвшѹ же емѹ сѣ силами многыми приражажѣе са стѣнамъ градѹи вѣше трѣсан са и трепещѣ весь градъ страха ради измаилтѣскаго, и самъ царь Манѣиль оубоавъ са и весь сѣглитъ сѣ нимъ, И посла Баазить кѣ царю, дати емѹ възнѣти въ градъ. Елма же не вѣдаѣе чѣо сѣтворити не dospѣжѣе тѣчѣж глаголаахъ: господи Ісѹсе Христе, сыне божіи, помози, и въздвигше на небо рѣцѣ свои и кѣ богородици молбы и моленіе твораѣе, іакоже обычно естъ имъ творити въ напастехъ своихъ. Повелѣ же и патрїархъ кѹръ Антоніе сѣ вѣсѣмъ причѣтомъ и клиросомъ въззати чѣстны крѣсть и иконѣ прѣчѣстѣж владычѣж нашѣ богородицѣж и образъ господа бога и спаса нашего Ісѹса Христа, и тако обхождаахъ стѣны градѹ постомъ и молитвами, повелѣ же и акадиста пѣти са и ина нѣкаа глаголаѣе: господи, помилѹи, не dospѣжѣе сѣж ти молитвѣж приносимъ. Царь же сѣвѣща сѣ сиглитомъ глагола послати дары многы, сѣмирѣти са и дань даати емѹ молаѣе его, и послашѣ многы дары емѹ. Онъ же не хотѣ приѣти дары, нѣ глаголаше възнѣти въ градъ, и видѣвшѣ же неѹкротимое его сверѣпество, свѣрѣ же паѣе моцно ѹкротити, его того же никако, нѣ іако лѣвъ рыкаж глаголаашѣ: за ѹтра прѣимѣ градъ вашъ, васъ насѣхъ отпѣщѣж, идеже хочѣте идѣтѣ. Сѣ слышавше оубо си Грѣци възстенавше кѣ богѹ отъ възсего срѣдѣца и въззѣпишѣ глаголаѣе: господи боже, силъ обрати и посѣти виноградъ свои, иже насади десница твоя, сѣтвори имъ іакоже Авимѹ и Сисарѣ въ потоцѣ кисовѣ, иже рѣшѣ да наслѣдимъ себе свѣтило божіе. Тѣркомъ же не радаѣе нѣ въздвиже са възсе множество пристѣпажѣе стѣнамъ градскымъ и толико стрѣль испѣщажѣе, іако не

моци зрѣти въздѣха на слъзнучаго сїанїа отъ множества стрѣль, подобно плѣвамъ отъ вѣтрѣ възвѣваемомъ, гласъ же ѣако громъ по въздѣхѣ расходациѣ са отъ многихъ възкличанїи, и ниѣтоже можаахъ сѣтворити сѣ своими страхованїи, нѣ фѣдомъ и инѣми хитростми и цаграми и лѣбарди пѣщажице, далече нѣгде отбѣгажице кони свои тамо кѣ Галатѣ ѣтекоми постисаахъ и гласи неодрѣжимими и страшними възоры и тамо велми твораце. Баазить же ставъ на висоцѣ мѣстѣ видѣ сватѣа Софїѣ глаголаше въз велмѣжемъ своимъ, ѣако тоу сѣтворѣ жилице себе сѣ женами моими. Такожде и възси велмѣже раздѣлѣхъ себе сѣтворити жилища сватѣхъ цркви. Обаѣе принесохъ трѣбаѣа кѣ разоренїѣ града, прѣжде оубо Галатѣ наѣашъ оударѣти и многы кѣзни сѣтворишъ обарѣжице жѣвци градѣ, овогда и отъ стѣнь пробиваахъ, елма възнегда днь мимохождааше и ноцъ прѣемлѣшъ, хѣдѣжни сѣща отъ фрѣгъ възсѣ ноцъ сиздаахъ, и обрѣтаахъ са за ѣтра възсѣ цѣла и нова, ѣако дивити са Измаилитомъ. Нѣ обаѣе и фрѣгомъ не нерадѣщемъ, нѣ и ти подвисаа[хъ] са испѣщажице цагри и самострѣлы своѣ сѣ лѣбардами, и пѣшками огнь сѣ дымомъ твораце далече отстоахъ. Единоѣ же оустрѣмиша са Измаилите и абїе подшѣдше подѣ градъ, ѣако оубоати са фрѣгомъ и хотаце побѣгнѣти въз сватѣи градъ, нѣ Грѣци пришедше имъ на помощь сице бо дрѣгъ друугѣ помагажице сѣ прїательствомъ ѣакоже реци мати младенца своего объемилаце, тако и Грѣци Галатомъ притиѣаце помагаахъ, и ѣако исплѣзнити са писаномѣ: матерѣ о ѣадѣхъ веселаѣа са. Сїа слышавше Трапезонтѣне и Каффа и Амастро и отъ възсѣкого своего острова прїидохъ сѣ катрѣгами своими, сѣ орѣжїемъ и самострѣлы и цаграми, носацие и пицѣ доволнѣ себе, и възси сѣтицаахъ са въз сватѣи градъ, отъ Венецїѣ же и отъ Митилина, и тамо плаважице достисаахъ сватѣи градъ сѣ пицеѣ и храноѣ своеѣ, и възнатрѣ бывше възсхождаахъ на пирговии на стѣнахъ градѣ испѣщажице самострѣлы и цагрѣ своихъ, и елико мощно имъ бѣ, сѣпротивлѣахъ са [и] далече сихъ отганѣахъ отъ града. Множицеѣ отъ Грѣкѣ по таи твораце ноцїе воинское исхождаахъ и ѣбиваахъ отъ нихъ. И сице твораце продлѣзаѣа сѣ нѣгде седмомѣ лѣтѣ, и ѣако видѣ неѣстивїи Баазить ниѣтоже оуспѣти възможетъ, сѣ многоѣ ѣаростїѣ распиѣааше са, въземъ възсе множество коинстѣвное отиде. И не хотѣ сѣ стѣдомъ рѣкѣ на ѣстѣхъ положъ се тѣкмо прирекъ, ѣакоже Іѣлїанъ нѣкогда кѣ сватомѣ великомѣ Василїѣ кесарїискѣмѣ хвалѣше са, възнегда на Перси идѣше, ѣако въз градѣщее лѣто прѣвимѣ градъ, такожде и тѣ сицеваа рекъ отиде.

И не по мнозѣхъ дастъ того богъ брашно людемъ едїопскимъ; възсташъ бо отъ слъзнучаго възтока ѣада агарѣнскаа сѣ силами своими, и ѣбїенъ бысть неѣстиви отъ нихъ, и погыбе памать его сѣ шѣмомъ, въз лѣто .лци. мѣсаца їѣлїа .ки. [гласа – Темѣрѣзна глаголаи царѣ татарскаго]

И наста сынъ его, Цалапи Мѣсѣлманъ.

Грѣци же благодарестъвнѣа пѣснь възспѣвъше глаголаше: велеи господь и хварень сѣло и велѣа крѣпость его, тако не въз листѣхъ мѣжъскихъ благоволить, благоволить господь на божѣца са его и на ѹповажѣца на милость его, и благодатѣѣ божѣеѣ съхранѣемь есть сватѣи градъ даже и до дьнесь отъ възсѣхъ съпротивнѣихъ инопременикъ.

Въ лѣто .сѣзѣ., при животѣ Цалапѣа Мѣсѣлмана, прѣстави са благочѣстивѣи царь Калоѣоанъ, анеѣси кнрь Манѣила царѣ.

Въ то лѣто изыде Мѣси въз странахъ дѣнавскихъ и събравъ много множество Влахъ и Срѣблеи и Блѣгаръ, съ нимъ же бѣше и деспоть срѣбскыи Стефан, и прѣидошѣ на Цариградъ и тѣ сътворишѣ бои великы съ Цалапѣемъ извънь града, на Космидѣ, и оубишѣ Цалапѣа Мѣсѣлмана и погыбе памать его съ шѣмомъ.

Ѯофиса и Мѣси бегъ въз лѣто .сѣкв. и наста Кришѣи солтанъ къ лѣто .сѣке.